

III. — Verslag van den Vlaamschen Landdag gehouden op 4 Februari 1917. Stichting van den Raad van Vlaanderen.

VLAAMSCH NATIONALE LANDDAG

te Brussel gehouden op 4den Februari 1917, in 't Vlaamsch Huys.

De vergadering, die voor 11 uur aangekondigd was, kon door de strengheid der controle slechts te 12 uur beginnen.

Aan de bestuurstafel namen plaats, de heeren Professoren Tack, De Becker, Claus en De Keerenaecker en de heeren Borne A., Brys, Faingnaert, De Gueult, Damon, Vandendrook, Jankator, Goossens.

De heer Professor Dr Tack, voorzitter van het voorbereidend comité, neemt het voorzitterschap waar. Hy richt den welkomroep tot de talryke aanwezigen, die uit alle hoeken van het land opgekomen zyn en, barmhart van de tragische groetheid van dezen tyd, gelijk de andere kleine verdrukke volkeren, de stem te verheffen voor de vrijmaking van hun Vlaamsche Volk. Hy herinnert aan de voorbereidende vergadering van 7den Januari, waar de formule algehele zelfstandigheid voor Vlaanderen, in eensgezindheid gestemd en sindsdien bevestigd werd door de talryke bytredingen van voornamende Vlamingen. De aanwezigen, zegt spreker, geven blyk van burgermoed. Dit is noodig voor onze werking naar buiten, naamlyk de werking op het volk met het oog op de toekomstige vredesconferentie. Maar by dien goed post onzichtigheid en geheimschuldigheid in onze werking naar binnen, d.i. de verwaarlooying onzer formule. Hy wyt op de noodzakelykheid, ook haden door nederzuchtige toespelingen tot eene bevradigende afhandeling van de dogorde te werken en opdrachtig te kunnen voortwerken op den ingelagen weg. Uit de berisping van deze vergadering moet een genot van enthousiasme naar buiten gaan. De geest der zannen, die voor ons vaderland strijden, moet ook hier heerschen, om het de verzevlyking van ons doel, de vrye nationale ontwikkeling van het Vlaamsche Volk, te kunnen aanvangen.

De deze korte rede verklaart de voorzitter de vergadering geopend.

De heer Sips verklaart, niet zonder voorbehoud te kunnen instaan met de werkwijze door den heer voorzitter aangegeven.

De heer Prof. Eggen vraegt, of iedereen de formule onderteekend heeft en wat met de lyten der handteekeningen zal geschieden.

De voorzitter antwoordt, dat, op een paar uitzonderingen na, al de aanwezigen de formule onderteekend hebben en dat de lyten door den glijfster van den Raad zullen bewaard worden.

De heer Eggen zegt, dat de Hollandsche Professoren van de Gentsche Hoogeschool waarschijnlijk de vergadering zullen bywoonen en vraegt, dat hun stemrecht zou verlaend worden.

De sekretaris vraegt dat dit voorstel zyn bealag kryge, voor de aankomende der belanghebbenden.

De heeren Eggen en Claus wyzen op het feit, dat de Hollandsche Hoogleraren, door het aanvaarden van een leerstoel aan de Gentsche Hoogeschool, heintloos geworden zyn en gerust als Vlamingen kunnen beschouwd worden. Ook de oratorien van 1870 aanzagen kunne Fransche redacteurs als Belgen. De heer Claus voegt er aan toe, dat een dixer Franschen, K. Rogier, zelfs een standbeeld te Brussel gekregen heeft.

De heer voorzitter is in grondbeginsel tegen het stemrecht der Hollandsche Hoogleraren, maar voegt er by, dat de vergadering, op grond van een besluit der bestuursmitting van 17n Januari jl., in deze aanlegenheld te beslissen heeft.

De heer Sips deelt de zienswijze van den voorzitter en zegt, dat verkeerdelijke handelwijzen van vroeger thans geen navolging mogen vinden.

De heer Delpire wil de heeren Holl. professoren raadplegende stem verleen.

De heer H. Maert zert, dat eene gebeurlijke ongunstige stemming den Holl. professoren enkel zou verklaard worden als zynde een votum van gepastheid met het oog op de samenwerking in de huidige omstandigheden.

De vergadering stant daarmee in. By de stemming van het voorstel worden 55 stemmen voor, 31 tegen het stemrecht en 3 onthoudingen uitgebracht. De heeren Pl. Neuvilmer en De W. I. uit Antwerpen, onthielden zich by gebrek aan voldoende inlichtingen over de aanlegenheld. De heer Verhees neemt slechts ad referendum te worden stemmen.

Na deze stemming geeft de voorzitter lezing van het manifest. De sekretaris wordt toegejuicht.

De heer Lembrichte stelt voor, het stuk onmiddellyk te laten onderteekenen door de aanwezigen.

De heer Sips vraagt dat het stuk eerst besproken worde.

De heer De Cneudt wenscht dat geen drukking worde uitgeoefend voor het onderteekenen van het manifest. Hy wil dat al de Vlaanderen uit eigen beweging zouden teekenen. Indien niet ledereen bytreedt, is het beter dat niemand teekent.

Octave Vanrae Maert, De Becker J., Jansenlynde, Jacob en Doucy wenschen eene korte bespreking.

De heeren Eeren, Goozeens en Benz, lezen laatsten uit naam van de Gentsche afdeling van het Nationaal Vl. Verbond, meenen dat het manifest niet mag veropenbaard worden voornleer de Duitchers naarboreen gereven hebben voor de verovering onzer sischen, by de onmiddellijke voltrekking der bestaande scheidings.

De heer voorzitter en de heeren Haller von Ziegerer en F. Reinhard sijn van gevoelen, dat de thans aan den gans bynde vreesbeweging der Vlaanderen eene gelegenheid blyft om hunne eighen te stellen voor de wereld.

Het manifest wordt peroratorisch besproken en lichte wijzigingen, ootdel met vern als inhoud betreft, worden ersen toegebracht door de heeren Jacob, Doucy, Jansenlynde, Claus, Tyck, Fornier en F. Reinhard.

De heer De Visschers C., sijn voertelt het slotwoord. Het de hulpe Gods, war te laten, en de ongelooftigen niet te ontstemmen, wordt dadelijk terecht gewaren door den heer Dr Jacob sijn zegt, dat geen vryzinairs aan de Godsides ontstien in het Wilhelmuslied, kan smetloot nemen.

Het manifest wordt onder het handdruk der aanwezigen aangenomen.

De heer Sips onthoudt zich by de stemming, omdat het loynlicke niet pence tot altercaking komt in het stuk, maar vraegt of hy het later nog kan onderteekenen. Het wordt toetstemmend geantwoord door den voorzitter.

De voorstel van de heeren Jacob, F. Reinhard en C. De Bruycker, besluit de vergadering, het het ooc op de oopenbaring, het alleen de Raad van Vlaenderen, na den dag Vlaanderen Nationaal Landing, het stuk al onderteekenen.

De hoofdelijke stemming heeft 125 stemmen voor het manifest in de school deronder de heeren C. De Bruycker, Verheer en Doucy het een licht voorbehoud, al dat de mogelijheid voor lichte wijzigingen openblyft.

De stemming wordt op de afkondigingkaart der aanwezigen oogenomen, waardoor degen, op voorstel van den heer C. De Bruycker, zich tegenover het bestuur verbinden als hebbende het manifest onderteekent.

De heer F. Reinhard verklaart af te sien van de formule die hy een o vort te stellen, dorp hy, byzonder in de halve omtrentigheden, de noodzakelykheid heeft van de samenwerking. Hy deelt verder mede, dat een der bewarigen, die wenscht openkent te blyven, pence een van 1.000 fr. tot beschikking stelt van den Raad sijn strake al gekoeten worden, en doree ontkortien te helpen tekken. De achtigste schenker zal pgingen oemenden, en die een tot 100.000 fr. de sgen sijnen, dit en te bejynen, het de Vlaanderen na den algemeene omfrankelijheid, zoo van het Oosten als van het Westen, sijn veroveren.

Deze mededeeling wordt de gewijch onthald.

Darna raeft de heer voorzitter lezing van de lijst der kandidaten voor den Raad van Vlaanderen. De Raad zal ondervardeste sijn in kommissionen, die naar de bysondere bevoegdheid harer leden, alle vreesstukken van politieken, wettechappellen en ekonomischen aard, het het ooc op de toezigt van het Vlaamsche Volk, zullen te bestudeeren en, zoo mogelyk, op te lossen hebben.

De voorloopige samenstelling van den Raad volkt verder.

Den voorstel van den heer C. De Bruycker, vragende de uitvoerende kommissie van den Raad door de vergadering, en een ander van den heer Jacob, die kommissie door den Raad zelf te laten kiezen, vindt geen werklouk in de vergadering.

Den voorstel van den heer Jacob, luidende als volgt: "Een persoon, eijn ambt, met recht van agnatie voor de verschillende kommissionen, wordt door de vergadering aangenomen.

Op een vraag van den heer Jansenlynde . het al de taak van den Raad sijn antwoordt de voorzitter . de opdraeh in de formale verzet, nl. : Het sijnen naar de verovering van al de matregelen die tot de religieusheid van Vlaanderen moeten leiden.

De heer Verheer wenscht, dat de Raad een voorbereidend en voorloopig omdenke sijn, geen Sinteraad, maar een lichtste ten dienste van het Vlaamsche Volk.

De heer voorzitter sijn ten slotte normaal op de noodzakelykheid der gerechtiging, ook voor de pers, over al het de samenstelling en de werkzaamheden van den Raad betreft. Hy sluit de vergadering te half-vier.

De secretaris,

De voorzitter,

De teksten die in dit boek zijn opgenomen verschijnen in hun oorspronkelijken vorm. Wij hebben er hoegenaamd niets aan veranderd, en zelfs taalfouten hebben wij ongewijzigd gelaten. Slechts enkele zetsfoutjes, die klaarblijkelijk aan de verstrooidheid van den afschrijver te wijten zijn, hebben wij verbeterd.

Manifest aan het Vlaamsche Volk, uitgegeven door den Raad van Vlaanderen, bij zijn stichting, op 4ⁿ Februari 1917.

Op 4ⁿ Februari vergaderden voor de eerste maal, in het *Vlaamsch Huis* te Brussel, de voorstanders van het activisme.

Deze algemeene vergadering, Vlaamsche Nationale Landdag geheeten, stelde 46 afgevaardigden aan om den Raad van Vlaanderen te vormen (Zie Bijvoegsel, fac-simile van het verslag dezer zitting). Het manifest dat wij hier overdrukken werd door voornoemde vergadering opgesteld, doch tevens werd besloten het te doen uitgaan van den Raad van Vlaanderen.

Het stuk bevat een geschiedkundig overzicht van den oorsprong van het activisme, een oproep tot het Vlaamsche Volk, een verslag van de Reis naar Berlijn, en het ontwerp van een economisch programma.

De Raad van Vlaanderen aan het Vlaamsche volk.

Toen in 1914 de oorlog over ons land uitbrak, sloegen alle Belgen de handen ineen en zwoeren plechtig, alle partij- en taaltwisten te laten rusten en den godsvrede te bewaren, zolang het vaderland niet bevrijd was van den overweldiger. Die overeenkomst was, eilaas! van korten duur.

Aldra gingen van antivlaamsche zijde onrustbarende geruchten op voor de toekomst van het Vlaamsche volk. De overgave van Antwerpen gaf aanleiding tot de kwaadwilligste aanvallen tegen alomgeachte stadsbestuurders, ja, tegen al de Vlaamschgezinden. Een Waalsch volksvertegenwoordiger wendde zich tot de bezettende overheid, om te vragen dat het Fransch alleen als officieele taal zou gelden in België. In den vreemde werd beweerd dat de Vlamingen streden voor de Latijnsche kultuur. Na den oorlog zou van het Vlaamsch geen spraak meer zijn en het België van morgen zou Fransch zijn of ondergaan.

De godsvrede was verbroken.

Deze bedreigingen lokten natuurlijk krachtig verzet uit bij de Vlamingen, die in een België, dat hersteld zou worden op de grondvesten eener nog scherpere verfranschingspolitiek als tot heden gevolgd werd, alle hoop op heropbeuring van het Vlaamsche volk zagen verzwinden.

Bewijsstukken voor de geschiedenis van den oorlog in België

Het Archief

van den

Raad van Vlaanderen

Uitgegeven door den

Nationalen Bond voor de Belgische Eenheid

BRUSSEL

Drakkerij Oud-Huis Th. DEWARICHET
16, Wilde-Woudstraat

Uitgever H. LAMERTIN
1, Coudenbergstraat

1929